

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Nov križ v trtoreji.

Prav malo časa je tega, da se je pričelo slovensko vinarstvo, po trtni uši uničeno, zopet dvigati. Ameriške trte so pričeli v dostih slovenskih vinorodnih krajih prav z veseljem zasajati ter jih s cepiči domačih sort cepiti. Najnavadnejši način cepljenja, katerega se slovenski vinogradniki poslužujejo, je oni, kateremu velimo zeleno cepljenje. To se prilično lahko dela in sponese se kaj rado — veliko rajše, kakor pa drugi načini po katerih se cepi na suho.

Kar je pa pri zelenem cepljenju kaj nadležno, je pač to neugodno, da zahteva lepo, solnčno toplo vreme. V deževnem vremenu ali pred dežjem zvršene požlahtnitve se ne sponesejo; ne primejo se. Pripisovalo se je to do novejšega časa ravno preveliki vlažnosti in pa tudi z njo spojeni hladnosti vremena.

PODLISTEK.

Moli in delaj!

(Dalje.)

„Ah težko je ločiti se, ah težko, z Bogom reč'!“ To si je mislil ubogi Tomaž, ko je prišel v prazno hišo po pogrebu ranjke! Kamorkoli je pogledal . . . povsod prazno . . . ni nje, ne sinka. In jaz, jaz se moram preganjati sam, popolnoma sam z — židi! Oh! Prišla je žetev. Lepo je vse kazalo, tudi Tomaževo, toda požrl je vse žid. Lepo je spravil v kozolce obilno krme, toda za žida. Zvonilo je poldan, staro in mlado se zbira okoli mize, on je moral stradati! Namesto njega je kosil žid —! In kar so se natihome sosedje pomenkovali, se je vresničilo. Žid je nategoval zmirom bolj in bolj zanjko okoli vratu svoje žrtve, tako dolgo, da je ubogega Tomaža popolnoma vdušil. Prišlo je vse na kant v židove roke! Prodano je bilo posestvo! — Grozno!

Bila je noč. S par krajcarji v žepu je bil pognan Tomaž iz svojega posestva — kam? Sam,

Reklo se je: tikoma pred dežjem, ali pa precej po dežju zvršene zelene požlahtnitve se ne primejo zaradi tega, ker zaide voda mej cepič in podlago in to pa je škodljivo. Reklo se je pa tudi: dež provzroči hladno vreme in v hladnem vremenu se pa cepiči ne sprimejo. S podlagami ne rastejo. Ali sloveči, za vinarstvo sploh jako zaslužni francozki učenjak Violla, je pa prišel do prepričanja, da slabemu vspehu zelenega cepljenja nista kriva vlažnost in hlad. Našel je glivico botrytis cinerea imenovano, katera se na mestih požlahtnitev naseli, tam gnjijenje provzroči in tako vspeh cepljenju uniči. Vlažnost in hladno vreme nista torej naravnost vzrok slabemu vspehu, ampak ona dva pač le pospešujeta, da nastane hudobna glivica „botrytis cinerea“. Da je temu istinito tako, dokazuje nam posebno letošnje leto. Vreme je nagajalo res da kar je bilo le mogoče. To da, tudi v lepem vremenu izvršene zelene požlahtnitve, katere so že na cepičih puščene koščke listnih pecljev odvrogle, ter tako

ni vedel. Prišel je memo pokopališča. Tam-le je grob njegovih ranjkah! Nekaj ga je vleklo tje, da bi še od pesti zemlje, ki mu jo je žid pustil od njegovih ranjkah, vzel slovo in potem — križem sveta! „Oh!“ zdihoval je na grobeh. „Vse, vse mi je vzeto. Ta gori mi je vzel najdražje ženo, sina — žid premoženje, mene naj pa h . . . ič. Pojdimo po svetu! Tam me nihče ne pozna, postal bom hudobnež, kakor jih je mnogo po svetu! Ja, potepuh bom! — — —“

V ječi v težko železje okovan, sedi srpo pred se gledaje mož divjega obnašanja. Lasje in brada mu ježe na vse strani, kakor bi se mej seboj stepili, obraz je odet z nagrbančenimi lici, izpod čela se svetijo grozne črne oči! Poleg jetnika je vrč sparjene vode in kos črnega kruha. — —

„V ječi —! Zaprt —!“ mrmlja grozno sam s seboj. Glava mu pada mej roke — morebiti se joka. Vendar ne! Njegove ustnice proklinjajo natihome. „Zaprt, kot ubijalec obsojen!“ zaupije iznova Tomaž, to namreč je naš jetnik. Tomaž grozi sam s seboj, hitro se ti je spolnilo in padel

pokazale, da so se prijele, so pozneje vendar le poginile — segnile so. Mnogo cepičev rastlo je vže po osem dni, da tudi vže po več dni, pa kar najedenkrat se je unelo gnjijenje na mestih požlahtnitev, — in po cepičih je bilo. Da, opazovala se je še celo ta prikazen, da je bil cepič nad požlahtnitvijo še lepo zelen, med tem ko je bil na mestu požlahtnitve vže močno nagnjit, ako ne vže popolnoma segnjut.

Tako imamo torej istinito nov, velik križ v trtorejstvu, kateremu prej ko ne pomoči ne bode. Toda k sreči napreduje pa požlahtnenje na suho tako dobro, da bomo skorej gotovo v kratkem tako daleč dospeli, da se za zeleno cepljenje niti več zmenili ne bomo. Kakor smo se pred trtno ušjo za zasajenje novih vinogradov evropejskih, jedno ali dyoletnih ukoreninčenih trt, tako zvanih bilf z najboljšim vspehom posluževali; tako se bomo i zanaprej posluževali ameriških cepljenih bilf. Do zdaj bilo je res, da težavno in torej tudi jako drago, pridobivati take bilfe po strogo francozskem, ali kakor se tudi pravi po Richterjevem načinu. Danes je pa stvar vže drugačna.

Krasen letošnji vspeh v deželni trtnici pri prisilni delalnici v Ljubljani, („Laibacher Zeitung“ poroča, da se je tam od 60 do 80% požlahtnitev na ključe dobro sponeslo) — dokazuje, da se je domačinu posrečilo, francozki način cepljenja ter vlaganje ameriških ključev v trtnico tako predru-gačiti, tako pojednostaviti, da se dá kaj hitro in torej prav po ceni izpeljati. Izvirni francozki, ali Richter-jev način ulaganja v trtnico gre nasprotno

si. Ko si je namreč svojo prihodnjo „službo“ izbral da postane huđobnež, podati se je hotel po svetu. Vendar, da bi se ne oglasil pri krčmarju, preden otide, to se mu zdi nedovoljeno. Vstopi v gostilno, naroči „brlavke“. Pokrepčan z grenko pijačico koraka naprej proti bližnjemu mestecu, ni pogledal ne na desno ne na levo. Kar ga vzdrami iz njegovih globokih misli znani glas, glas onega uradnika, ki mu je nekoč prerokoval pogin vsled obilnih procentov.

„Kako je mož? ga ogovori.

Tomaž se surovo zakrohota: „Ha, dobro za obesit! Z mojim posestvom in bogatijo mi je odzvonilo.“ Uradnik ga pogleduje miločutno „Tvoja osoda“ govori z rahlim glasom „tvoja osoda je bridka, vendar ni treba obupati! Ako ne moreš kot pošten kmet si služiti kruha na svojem, vživaj ga na tujem, močan si, delaj! Delavne roke ne stradajo kruha!“

„Hm! Ako nisem mogel kot kmet, kaj še le kot dninar, hlapec? Z delom začeti, ne mika me več, sit sem ga kot riba vode, rajše bom hodil po svetu, bom že kako se preživel, če ne dobro, pa slabo!“

kaj počasi iz pod rok, kar ga ravno jako podraži in ne daje dobro vspelih požlahtnitev, kakor zdaj-šnji domači, marveč še manj.

V jedni prihodnjih števil „Dol. Novic“ bomo pojasnili z besedo in podobo nov domači način, kako se pridobivajo cepljene ameriške bilfe. Danes svetujemo pa vsakemu Dolenjcu, kateri se za stvar briga, da si ogleda deželno trtnico pri prisilni delalnici v Ljubljani, ako ga pot tje pripelje. Ne bode mu žal, da jo je videl.

Kako se ubranimo židov?

To naj velja v pouk in svarilo: kamor se naseli med nami žid bodisi kjer koli, gotovo izgine v njegovo žrelo, kar leze in gre na daleč okrog in, kadar se naseli jeden, gotovo jih v kratkem privre cela armada!

Sedaj nam ostaja samo še preresno vprašanje: „Ali hočemo pripustiti, da v naši Dolenjski, in sploh na Kranjskem pride tako daleč, kakor je to prišlo v Galiciji, na Ogerskem in tudi vže na Hrvaškem? Ali hočemo brezpogojno pustiti svoje imetje, svoj dom in — svoje duše židu, ali se hočemo boriti z vso previdnostjo in ljubeznijo do svoje v toliki nevarnosti se zdaj nahajajoče domovine, zoper nakane židovstva v naši deželi? Ali hočemo to?“

Ali hočemo, torej nam je upoštevati sledeče: po vsej domovini okrog moramo raznesti tužno vest, da je žid v deželi, da je nevarnost tukaj, ne manjša, kot je bila ona, ko je pro-

„Škoda za te; pa, tvoja glava, tvoj svet, kakor si boš postlal, tako boš ležal! Z Bogom!“

„Hudič naj vzame vse!“ zarohni Tomaž.

Kreneta vsak svojo pot. Tomaža je dolga pot in govorjenje vžejilo, torej zopet stopi v krčmo. Sedel je pri mizi cel dan; vsakemu je pripovedoval, kako je bil nekedaj bogat, zdaj pa — s trebuhom za kruhom. Abrahamovi sinovi so ga vzeli v svoje naročje, toda pritiskali so ga tako neljubo, da so mu vse, kar je imel, iztisnili. Pustili so mu samo ubogo kožo.

Proti večeru se je začela krčma polniti z vsakdanjimi navadnimi gosti uradniki, kupci itd. Tomaž prenapolnjen vinskega duha zaspi pri mizi in začne smrčati. Gostje ga kmalu preženo iz hiše. Tomaž poplača svoj dolg ter hoče oditi. Ko pa misli stopiti čez prag, strese se samega strahu — prihajal je žid, njegov krvoses. Hoče steči, toda noge mu odpovedujejo, hoče se ga ogniti, toda srd v srcu mu tega ne pusti. Krčevito stiska roke, ne more se premagati. Skoči na sovražnika svojega in divje se peneč govori, vpije, tuli: „Me li poznaš, ti pijavka!“

„Kaj bi vas ne!“ odgovori mirno skopuh.

diral v našo Dolenjsko krvoločni Turčin in nam požigal domove, ter moril vse, kar je dosegel, ali pa vlekkel v kruto sužnost seboj. Ravno tak sovražnik je žid, kakor Turčin; tudi žid nam bode uničil domove, ker nam jih bode vzel zvijačno, tudi žid bode jemal naši najsvetejši svetinji, vero in narodnost, tudi on bode vlačil sčasoma naše otroke v kruto sužnost, tudi on nas bode moril, čeravno bode umor njegov dolgo trajen, ker bomo umirali od glada, v tem, ko se bode on bahato mastil od naših žuljev in se vozil v svitlih kočijah mimo nas, v prahu se ob njegovem yozu plazečih.

Nadalje je treba, da se organizujemo za vojno proti židovstvu na vseh postajankah in to se ima zgoditi sledeče: Povsodi se mora buditi zavest o pravi nevarnosti židovstva za krščanski svet, budi se naj zavest, da židu ni nič družega sveto, nego denar in, da brez pomisleka žrtvuje denarju naše cerkve, našo vero in našo nedolžnost, samo da je v njegovo korist. Kjerkoli se začne ponujati in vsiljevati žid, treba je nevedno in lahkomišelnost ljudstvo poučiti, da se ne bode dalo zapeljati zvijačam in sladkim zanjkam židov ali sploh ljudij, ki bodo morda za boren zaslužek delovali židu v korist, kajti tudi mi Slovenci nismo brez takih ljudij. Židu ne dajajmo niti najmanjšega povoda, da bi se nam približeval. Žid po svojih agentih natančno izve, kdo izmed nas je zadolžen ali v denarnih zadregah, in ob tacihih prilikah je takoj pri rokah. V hišo ti prinese denar in te prosi, da

„Kaj pa hočete od mene? Jaz sem vam posodil; zdaj sem plačan, torej nimava nič več skupaj.“

„Vi ste plačan, jaz pa še ne! Bom si zdaj!“ zareži srdito Tomaž.

Žid se ga otepe, ter skoči v gostilno in se vsede k svojim prijateljem. Tomaž za njim. „Gospodje!“ peni se pijani Tomaž, „jaz vam hočem kratko zgodnico povedati. — Bilo je pred dvema leti, ko sem jaz v tej krčmi sedel kot imovit kmet. Moja hiša je pogorela, rabil sem denar, in tedaj se mi ta žid ponudi, da me bo založil z denarji, katere mi je dal na posodo — po 48 procentov. In zdaj sem jaz revež pognan iz hiše, ta se pa masti z mojim lepim gruntom.“ Žid se mu škodoželjno posmehne. Tomaža pa to silno razkači. Divje zakolne, zažene se na nasprotnika ter ga podere z nožem na tla! „Tukaj imaš!“ kriči ves besen, ko se žid valja v svoji krvi! To se je tako nagloma zgodilo, da okoli stoječi še pomagati niso mogli. Tomaž pa le še kriči: „Pijavka, imaš li dosti? Ha! ali ni nobenega, da bi me gual v zapor?“

Ni bilo treba dolgo časa gledati. V eni uri je sedel Tomaž dobro vkljenjen v ječi. —

(Dalje sledi.)

denar v zameš, plačaš pak kadar hočeš, ali moreš in kar brez obresti — gorje mu, kdor posluša tako sladko petje! Izgubljen je! Ako se nahaja kdo mej nami v denarnih stiskah, preudariti moramo, kaj bi se ukrenilo, da ga obvarujemo židovskih zanj; morda se da nekoliko potrpeti od strani upnika, morda se ta odpove svoji zapravljivosti. Najbolj pa bi pomagalo v tacihih zadregah slovensko gospodarsko društvo, ki naj bi se čim preje ustanovilo na Slovenskem. To bi bilo močan jez židovskemu navalu.

Smelo rečemo, da v nas materijelnega propadanja ni tolikanj kriva pravcata beda, nego duševna osamlenost našega ljudstva. Ako človek nikoli, ali le malokdaj pride v dotiko z resnično omikanim poštenim prijateljem, gotovo zastane v blaginji. Koliko kmetij bi se rešilo dolga in pogube, koliko posestnikov, ki so uže na potu pijančevanja in zapravljanja, vrnilo bi se zopet od propada, ako bi imeli priliko, duševno bolj živeti. Človeški duh uže po naravi potrebuje vspodbuje po drugem duhu, ako hoče živeti.

Ali se nam pri premišljevanju vseh tih stvari ne zdi kar samo ob sebi potrebno, da se duševno bolj približujemo? Ali se nam ne pokaže nujna potreba, da se zbiramo večkrat v nekakihih malih taborih, danes v tej, jutri v drugi vasi, ter da slišimo ob tacihih prilikah govoriti zavedne in izomikane poštenjake, ki nas poučujejo in dramijo za to in ono blágo, česar je nam samim bilo še neznano? Pri tacihih prilikah se mnogo lahko posvetujemo, n. pr. glede gospodarstva, kako bi se zboljšalo zemljišče, kaj bi se dalo koristnega upeljati na posestvu i. t. d. Sadovi, ki jih bodo rodila taka zbirališča, se bodo prav kmalo pokazali in v kratkem času bode sprevidel vsak udeležnik tacihih shodov, kako silno potrebni so uže bili, da, potrebniši, nego suhi zemlji dež! In taki shodi bi bili židu to, kar je deročemu volku luč in godba, kajti, kakor se volk boji luči in godbe, tako se boji žid duševne zavesti človeka, kterega je hotel spraviti v svoje mreže. Le ondi žanje žid in se masti, kjer je ljudstvo nezavedno in nesrečno, kajti ondi se približuje hinavsko kot navidezni rešitelj in ondi mu je plen zagotovljen!

(Dalje sledi.)

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Na Mažarskem sedaj čakajo, da cesar potrdi predlogo civilnemu zakonu. Zoper to predlogo in sploh zoper sedanjo liberalno vlado, katero vodijo le židje in framasoni, je grof Ferdinand Zichy v imenu konservativcev napovedal hudo vojsko. Po deželi se snujejo razni katoliški shodi. Čeprav se jim delajo vsakoršne ovire, vendar se jih ude-

ležuje ogromno ljudi. Sv. Petra dan je bil tak shod v Požunu, kjer se je sešlo nad 6000 ljudi. Govorilo se je v mažarskem, slovaškem in nemškem jeziku. Navdušenje je bilo velikansko. Ljudstvo je bilo pri nekaterih besedah do solz ginjeno. — Nekaj dni pozneje je bil enak shod v Nitri. Tu je koncem govorov nastopil priprost slovaški kmet, ki je svojim rojakom po domače povedal, kaj vlada namerava s civilnim zakonom. Ko je končal svoj poljudni, zanimivi govor, plaskali so mu burno vsi Mažarji, Slovaki in Nemci, in plemenitaži so mu častitali. To je bil prvi slučaj na Ogrskem, da je priprost kmet nastopil kot govornik. — Framasonska vlada na Mažarskem bo, kakor se kaže, vendarle nekaj dobrega provzročila zoper svojo voljo in namero. Konservativni Mažarji so se jeli družiti s Slovaki, Nemci, Rumunci in Hrvati. Potemtakem sčasoma slovanski narodi med Mažarji pridejo do narodne jednakopravnosti. To nam zopet očitno spričuje, da liberalizem je sovražnik vsake svobode, katoliški konservativizem edini podpira pravo prostost.

V **Galiciji** je te dni deželna razstava v Lvovu. Mnogo državnih poslancev se je peljalo tje. Pri tej priložnosti se je pokazalo, da se Poljaki vedno bolj nagibajo k liberalni levici.

Na **Goriškem** sta se nenadoma sprijaznili dve slovenski stranki, ki sta se dolgo časa vojskovali med seboj. Vprašanje pa je, bo-li ta mir kaj časa trajal ali ne.

Kaj je novega po širokem svetu?

Na **Francozskem** imajo sedaj mnogo sitnosti z anarhisti; kmalo tudi v Italiji. Več sto so jih že zaprli. Novi predsednik republike Kazimir Perier je dobil že več grozilnih pisem, da bodo tudi njega umorili. Zadnje dni je bilo zopet nekaj mož od anarhistev pomorjenih. Perier je sicer dober in trezen mož, a mnogi Francozi ravno zaradi tega zanj ne marajo. Morda v kratkem odstopi od svoje službe, ko bo spoznal, da ni moč srečno vladati.

Srbski kralj je te dni obiskal turškega sultana v Carigradu. Hoče se menda s tem svojemu sosedu nekoliko prikupiti in Bolgarijo izporiniti.

Na **Siciliji** ljudstvo silno strada, kakor sploh po celi Italiji, a vlada nima kje vzeti denarja, da bi pomagala.

Piše se nam:

Iz **Leskovca**. Zopet vam moram poročati iz našega kraja nekatere žalostne novice.

Nedavno je v Kobilah pokončal ogenj jedno hišo in pustil brez strehe neko žensko z otroci. Pa to bi se še preneslo, ko bi ne bilo hujega.

V **Leskovcu** se je zadnji čas naselila vsa nesreča. Velika reva je najprvo naša šola. Imamo sicer trirazrednico, toda le jednega g. učitelja. V začetku šolskega leta smo imeli nekaj tednov tri gosp. učitelje, kakor se spodobi, pa kmalu so nam jednega vzeli, ne da bi se jim zdelo vredno nam poslati družega. Tako sta podučevala na naši trirazrednici le dva gospoda toliko časa, da so nam poslali neko gospo kot začasno pomočnico. Pa tudi tako ni dolgo ostalo. Kmalu potem, ko je jeden g. učitelj postal nesposoben za poučevanje, omagala je tudi omenjena gospa, in zopet imamo na trirazrednici samo jedno učno moč.

Bog nas je obiskal zadnji čas tudi z boleznijo, in ker sta zdravnik konstatovala pri nekaterih vročinsko bolezen, so zaprli šolo, ki je celo leto prav žalostno životarila. Zaprli so tudi nekatere gostilne. Zdaj je samo v Leskovcu okoli 50 bolnikov. Tudi cerkev imamo precej zapuščeno. Stolp se uže komaj drži po koncu. Treba bi jo bilo temeljito popraviti, pa ljudje nekaj ne morejo, nekaj pa tudi nimajo veselja, od drugodi pa tudi ni zdatne pomoči.

Vojaki zadnji čas prav pridno streljajo nad Leskovcem, tako da se okna tresejo, vendar se pa zaradi bolezni niso nastanili v Leskovcu, ampak v okolici!

Od **sv. Gregorija** pri Sodražici. Dné 8. julija to je v nedeljo popoldan ob polu dveh, nastal je pri nas silovit vihar z obilim naglim dežjem, gromom in treskom. Visokočastiti gospod župnik Ivan Brence ima navado v prvi klopi v cerkvi, najmanje od ene ure do dveh popoldan moliti, posebno ob nedeljah in praznikih — a ravno v nedeljo 8. julija je šel iz klopi kake štiri minute pred dvema v zakristijo pripravljat se za krščanski nauk — a glej! dve minuti pred dvema udari strela v zakristijo ter omami ministranta in švigne po zakristiji med gosp. župnikovimi nogami, odnese zakristijski prag in pesek od zida, rani gosp. župnika in mežnarja, da sta krvavela; iskra švignila je tudi v cerkev ter pred altarjem, ko so otroci čakali krščanskega nauka, vse omamila in enega desetletnega fanta ubila, zraven stoječega pa toliko omamila, da sedaj ne mora še na noge. Ubiti fant iz Skrlovice, živel je še toliko časa, da so ga v farovž odnesli ter gospod župnik mu dal odvezo in djal ga v sv. olje, potem je pa umrl.

Ravno tam, kjer je v klopi sedel prej gospod župnik, je strela obiskala isto klop ter jo razcepila, in svetilnični držaj od tal do vrha ranila.

Gospod župnik, ko je prišel iz zakristije v cerkev k altarju, videl je sicer omamljene ležeče šolarje, vendar ni si mislil, da je kdo do smrti zadet ter ljudi tolažil; a ko so ga ljudje videli na levem licu zlo krvavega, kar v naglici sam opazil ni, postal je jok in ječanje. — Ko je ljudi pomiril in potolažil — udari strela zopet v bližnjo hruško, a vendar brez posebne škode.

Za ubitega fanta je gospod župnik preskrbel v njegovi „Fištrni“, to je v družinski sobi vse najlepše, da je ležal med lepo vrejenimi cveticami, kojih ima gospod župnik v obilem številu. Ubiti mladenič naj za nas Boga prosi!

Tri metre dolgo držalo pri svetilnici, bode najbrž poškodovano obdržano vsakemu v spomin, da se spomni izreka: „Bog nas varuj nagle in neprevidene smrti!“

Iz **Severne Amerike** — nam poroča rojak, bralec naših „Novic“ prav žalostne reči. Pravi med drugim:

Dragi rojaki srečni ste, da ste v svoji ljubi domovini, zakaj strašne reči se tukaj godé. Kakor

znano, je pri nas občni štrajk, to je delavci nočejo delati, zahtevajo večje plačilo — posebno v premogokopih počivajo. V našem mestu La Salle je prenehalo po vseh jamah zaradi picle plače, katero so knapi dobivali. Nekateri pa so zapazili 22. maja, da hodijo skrivaj delati. Ne delajoči pa so planili na-nje; uni, ki so delali zunaj, so zbežali, tri so ujeli ter pretepli. Na to so planili nad kancelijo, zgrabili nadzornika jam in njegova pisarja ter je grozno pretepli. Nato so prisilili strojevodjo, da jih je spustil v jamo, vse tamo delajoče knape so strašno zmlatili.

Sv. Rešnjega telesa dan so zopet delali nekateri v drugem „šahtu“. Stražilo jih je dvajset policajev. Knapi so planili na-nje, streljali še za bežečimi, enega kar s kamenjem podsuli, okoli premogokopa pa so pobili vse, kar jim je prišlo pod roko.

Poslali so delodajalcem v pomoč 700 vojakov; ali mesto jih ni hotelo sprejeti, češ, knapi niso nič krivi, ampak posestniki jam, ki premalo plačujejo. Vojaki so se morali utaboriti zunaj mesta. — Obljubili so 40 dolarjev njemu, ki pove, kedo je na policaje streljal. Neki nesrečnež se je dal speljati; knapi so zvedeli, ga obsodili in precej obesili. Govori se, da se mir kmalu povrne. Bog daj, da neha grozno razburjenje duhov. Ako povišajo plačilo, kakor je prav, boče brž dobro, sicer pa Amerikanec ne praša veliko za postavo. Ne rečem, da je to prav, ali povem samo, kako da je. Bodite srečni v lepi domovini!

Iz Cleveland Ohio Amerike. Moram si čas vzeti, da poročam čitateljem „Dol. Novic“ o tukajšnjem položaju. Da je že lansko leto bilo tarnanje slišati od tukaj, to Vam je že znano, pa tudi letos se ne moremo prav nič pohvaliti.

Ves čas traja štrajk do štrajka, enkrat v eni tovarni, drugokrat v drugi. Toda glavni štrajk pa delajo rudokopi že več mesecev po splošni Severni Ameriki. In sedaj že neke tedne stoji veliko tovaren, in ako le še par tednov ne bodo hoteli delavci delati za nižnjo plačo, katero so jim že pretečeno leto oderuški kapitalisti odtrgali, boče vstavljeno vsako večje ali manjše delo. —

Tudi pri blagu je jako nizka cena, in to zaradi slabega zaslužka v Ameriki, ker delavec se ne more več ponašati z ameriškimi cekini, pač pa se vlovi še baker in kak nikel. Torej si je mogoče kupiti prav čedno obleko za dva do tri dolarje (en dolar se tu računi kar pri nas eden goldinar ali dve kroni.) Kupil sem si srajco za 19 centov; (en cent je kar pri nas eden novčič.) Različno platno po prodajalnicah velja 1, 2 do 3 cente jat, (ali kakor je bil naš stari vatel). — Sol je tako po ceni, da če človek na dan le eden tolar zasluži, in če za en tolar soli kupi, jo ima ena oseba za celo leto popolnoma zadosti. Še najcenejše je pa usnje. Kupil sem si jako čedne, močne čevlje, ki bi bil moral dati v Ljubljani za nje 7 gld, tukaj pa 87 centov (pri nas 87 kr).

Dasiravno je vse tako po ceni, vendar je že in bo še marsikak terden in priden mlad delavec prišel v staro domovino z raztrganimi čevlji in s ponošeno suknjo. Dasiravno ni bil pijanec, ni bil igralec, ampak glavni vzrok je: Dela ni mogel dobiti! Zgodi se lahko, da sta dva delavca skupaj na stanovanji in sicer eden že pri šestdesetih letih, drugi pa 20—30 let star. Prvi boče lahko prislužil na mesec po 40 do 50 tolarjev (ali 125 gld. avstr. velj.); drugi pa 20—30 letni mož pa, ki je vstrajen za vsako delo, in ki s solznimi očmi prosi posestnika, da bi mu dal delo, pa še za tobak ne zasluži, kajti razmere so tukaj čudne in nepopisne.

J. Pirc

Domače vesti.

-(Na novomeški gimnaziji) se je leto sklenilo včeraj 14. t. m. s slovesno službo božjo v frančiškanski cerkvi. Precej po tem pa so se sprejemali učenci v prvi razred. Koliko jih je napravilo dotični izpit še ne vemo. Dijakov je imela gimnazija koncem leta 179. Med temi je dobilo odliko 20, prvi red 116, tretji 3, ponavljalo pa jih boče čez dva meseca 23. Iz tega vidimo, da je vspeh prav dober, morda vže mnogo let ni bil tako dovoljen. Čujemo, da so se letos odlikovali naši gimnazijalci v pridnosti in vedenju mnogo bolj nego prejšnja leta. Prav tako. Le iz dobrih mladeničev more domovina pričakovati vrlih, značajnih mož.

-(Kapelica božjega groba) pri Novem Mestu se pridno popravlja; krov je vže gotov. Gotovo moramo biti hvaležni gosp. J. Krajcu, da nam je ohranil umetni, lepi monument iz starih časov. Pokažimo pa hvaležnost s tem, da delo po možnosti z doneski podpiramo!

(Pri hiši katoliške družbe rokodelskih pomočnikov) se dela dovršujejo — predenj preide ta mesec, boče že gotovo vse. S 15. septembrom začne v njej delovati dijaška kuhinja. Toda koliko boče še preskrbeti razun prostorov, ki se sedaj izvršujejo. Koliko se boče še potrebovalo novcev. Radi tega vnovič prosimo mladino ljube, spominjajte se novomeške dijaške kuhinje!

(V Trebnjem) je v noči od 9.—10. julija jela goreti farovžka šupa, pa so ogenj še o pravem času opazili in pogasili. Takoj potem pa se je vnela Urekarjeva pristava, ki je vsa pogorela; ž njo vred tudi 13 glav živine. Škode je par tisoč. Lani ravno v tem času je tudi nekdo požigal. Najbrže dela letos to nesrečo ravno tista zlobna roka.

-(V Krškem) se 29. t. m. odkrije spominska plošča Valvasorju in spomenik Hočevarju.

(Katoliško politično društvo) za Dolenjsko, napravi, kakor čujemo koncem meseca avgusta shod na Belokranjskem. Gotovo moramo društvo v tem le hvaliti, kajti odkritosrčno povemo, da smo vže težko čakali, da se društvo vendar kako oglasi. — Dandanes je treba delati, delati mnogo, zlasti tudi po Dolenjskem, ako hočemo, da svoj mili narod pridobimo, ali bolj prav ohranimo veri in narodnosti slovanski. Dobro vemo, da je naše ljudstvo doslej sploh dobro, pošteno, kakor so bili vedno naši očetje; toda potrebno je poduka. Kazati mu moramo nevarnosti, ki mu preté, bodisi kakor koli kazati pa tudi sredstva, katerih se mu je poprijeti, da si osvoji časno in večno srečo. Zato imamo pa razun naših časopisov prav posebno javne shode. Vsako leto naj bosta dva javna shoda kakor je bil lanski v Novem Mestu, in prepričani smo lahko, da boče narod z nami in za nas, izobražen, veren in res domoljuben. Mislimo le, koliko je dosegel z javnimi shodi O Conel za svoje Irce! Toda treba je, da se vrli možje žrtvujejo, da delajo, ne gledajo niti na desno niti na levo. — Treba je pa tudi, da se vname večje zanimanje za katoliško politično društvo. Kakor smo pozvedeli, še jako mnogo dolenjskih domoljubov ni pristopilo, od katerih bi bili pristop najprej pričakovali. Ne držimo križem rok!

(Posebni vlakina sv. Višarje in Marijo Pomagaj) po jako znižani ceni, vozili bodo iz Celja, Brežic in Novega Mesta, kateri se v Ljubljani združijo, v soboto 28. julija jutraj. Nazaj grede bo sedaj moč brez vsake doplače tudi Marijo Pomagaj obiskati, kar do sedaj ni bilo. Romarji se bodo vsprejemali

do Lesec-Bleda, na vseh vmes ležečih postajah. Zaradi vsporeda vožnje, cene in cerkvenih slavnosti, kakor tudi zaradi voznih listkov, blagovoli naj se vsakdo kmalo obrniti na „odbor za potovanje v Ljubljani, Marijin trg št. 1.“ ali na gospoda Dragotina Hribarja v Celji, L. Schventner v Brežicah, J. Krajec v Novem Mestu, ter so slavni župnijski, občinski in poštini uradi kakor tudi drugi podjetju naklonjeni, uljudno prošeni, s pojasnili in prodajo voznih listkov v večjo udeležbo pripomoči, naj to takoj odboru naznanijo, da jim vse potrebno pošlje. Neprodani listki vzamejo se nazaj, ter troški in trud hvaležno poravnajo.

(Prememba.) Podgrajsko župnijo (Mehovo) je dobil g. Ivan Česenj, kapelan Moravški.

(Sklep šol.) Štirirazredna deška ljudska šola v Novem Mestu je sklenila dné 14. julija svoje šolsko leto. Kakor je razvidno iz letnih poročil, je šolo obiskovalo v začetku šolskega leta 195, koncem pa 193 učencev, izmed katerih je 143 sposobnih za bližnji višji razred. — Trorazredno deklško šolo je pa obiskovalo 136 učenk. — Štirirazredno ljudsko šolo v Metliki pa je obiskovalo koncem leta 194 učencev in 175 učenk. Obrtno nadaljevalno šolo pa 59 učencev. — V Franc-Jožefovi ljudski šoli v Črnomlju pa je bilo koncem šolskega leta 222 učencev in 180 učenk.

(V Trnovem) na Notranjskem se je 3. junija popoldne vršil shod katoliškega političnega društva za Kranjsko. Sešlo se je ogromno ljudstva iz okolice. Govorili so dr. V. Gregorič, dr. J. Suštersič in A. Rudolf. Vse govore je ljudstvo z velikim zanimanjem poslušalo in glasno odobravalo. Nekateri zagrizeni liberalni možje so skušali siloma shod preprečiti ali vsaj razgnati. Najeli so neke škripače, ki so prišli poslušalcem za hrbet in delali hrup, da bi se govornikove besede ne slišale. Slednjic jih je postojinski okrajni glavar sam pregnal. To je pristna liberalna olika, s katero se naši liberalci povsod odlikujejo. No, vsak pameten človek lahko ve, da s tem le sami sebi škodujejo. Kam bi Slovenci zašli, ko bi jim taki možje vladali.

(„Banka Slavija“) v Pragi je razposlala letno poročilo za 25. leto svojega delovanja. Priča nam, da banka res stoji na jako trdnih tleh, da je torej povsem zanesljiva.

(Na Brezjah) imenitni božji poti na Gorenjskem je vsaki dan ob eno četrt na deset sv. maša, vsako nedeljo pa ob pol enajsti uri. — Ob Marijnih praznikih pa je služba božja tudi zjutraj ob pol šesti uri.

(Samomor.) V Podlipi, župnije Ajdovec, obesil se je pred tremi tedni oženjeni celozemljak Jakob Erjavec. Zginil je bil dné 13., in našli so ga dné 17. pret. m. v gozdu na košati bukvi za vrv obešenega. Vzrok je bil periodično nastopujoča slaboumnost, ki se pri tej hiši od nekdaj spričuje, kajti njega pokojni brat je do 22. leta svoje starosti in smrti v sami debeli srajci okoli hodil, ker ni trpel nobenih hlač. —

(Strela) je vdarila pri Sv. Gregorju 8. t. m. v cerkev. Ubila je jednega otroka, enega poškodovala, več pa jih vrgla na tla.

(Letina) nam sploh kaže lepo. Sena in sploh krme se je dobilo toliko, da poprej vže več let ne take množine. Tudi žito, sadje in trta (vsaj po nekaterih goricah) obeta dosti dobro. Živina ima veliko cenó. Srečni so tisti, ki so jo mogli prerediti čez zimo, kajti kupec jim ponuja sedaj veliko večo svoto, kakor poprej. Kupujejo domači, zlasti pa tujci, Nemci in Italijani, ki segajo posebno po konjih. Konjski sejm na Bučki je bil tako dober, da najstarejši možje tacega ne pominjo.

Razne vesti.

* (Toča) je pobila 25. junija po Notranjskem in na Primorskem.

* (V Gradcu) je razsajal 11. t. m. hud vihar. ki je razrušil veliko hiš in poškodoval mnogo ljudi. — V Carigradu pa je bil isti dan dvakrat močen potres. govori se, da je kacih 100 oseb ali ubitih ali poškodovanih. Več munar (turških stolpov) se je podrlo.

* (V Ameriki) se Slovincem slaba godi, kakor toži dopis za dopisom. Časniki pa poročajo, da štrajka več tisoč delavcev na železnicah, v tovarnah in v rudnikih. Vse gre navskriž. Zlasti v Chicagi je hudo. Ubogi rojaki izseljenci so prišli res z dežja pod kap.

† (Umrli) je 14. junija mariborski prelat Frančišek Kosar v Iki blizo Reke, kjer je pokojni iskal zdravja v morskih kopelih. — Pokojni gospod je bil od prve svoje mladosti do zadnjega izdihljeja veren sin svoje domovine — zvest Bogu, udan cesarju, ljubeč domovino svojo. Bil je istinito pravi učenec svojega škofa, nepozabljivega Slomšeka. — Bog daj mir njegovi blagi duši!

* (Taci h je malo.) Bilo je v Londonu, glavnem mestu Angleškem. Neka plemenita, obče znana gospa se vrača domu od svete maše, ker je bila ravno nedelja. Na ulici pa zapazi ženo pometalko, katera popolnoma brezskrbno nadaljuje svoj posel in se ne zmeni ne za Gospodov dan, ne za memogredoče. Kar stopi pred njo omenjena gospa, ter jo praša prijazno, pa resno: „Ali ste vže bili danes pri sveti maši?“ — „Nisem bila“, odgovori pometalka. — „Le hitro pojdite, da ne zamudite“, veli jej gospa. — „Ne vtegnem“, reče žena, „ne smem, moram tu pometati“. — „Tako?“ pravi vrla katoličanka. „Ako nimate družega zadržka dajte meni metlo in idite urno k sveti maši; ta čas vas bom pa jaz nadomestovala“. In res, vzame ji metlo iz rok in začne po ulici pometati in pometa, dokler se una ne vrne iz cerkve.

Smešnice.

(Dober svet). Gost je dobil v gostilni račjo pečenko, v kateri je bilo po koži še dosti peresc, Račun je bil dve kroni. — „Povejte gostilničarju“. odvrne gost natararju, „naj skube svoje race tako dobro, kakor skube svoje goste“.

(Manje zlo). Mož: „Znorel bom zavoljo otrokovega upitja“. — Žena: „Mu bom pa kaj zapela!“ — „Mož: „Nikakor, raje naj upije!“

(Dober zagovornik). Doktor je zagovarjal tatu tako-le: Gospodje porotniki, pomislite, da je vlomil v hišo v trdi noči, ko se kaj težko loči, kaj je moje, kaj tvoje“.

(Nepoboljšljiv). „Ne pijte toliko piva, gospod gosar! Vidite, ena sama kupica nepremišljeno užita, je že marsikateremu življe vzela, — vi pa pijete vsaki dan 12 do 14 kupic!“ — „To je res, gospod doktor, pijem prav premišljeno“.

(Hvaležnost). „Ne morem biti starišem dovolj hvaležen, da so me dali v mladosti godbe učiti!“ — „Zakaj?“ — „Ko bi ne bil danes zastavil svojih gosli, bi ne mogel sedeti v gostilni!“

Za kapelico Božjega groha so darovali:

Gg. Viktor Rohrman, tovarnar v Ljubljani 10 gld. — Karol Rosman, gostilničar 8 gid. — Karol Krištof, nadučitelj v Mirnipeči 1 gld. — Več gospodarjev je tudi darovalo les ali vožnje; njih imena kasneje priobčimo.

Darovi za napravo dijaške kuhinje v Novem Mestu:

S. pl. Sladovič 10 gld. (zadnjič je bilo natisnjeno po pomoti 5 gld.), I. Hladnik 1 gld., Grossmann 1 gld., Bruner 2 gld., dr. Vavpotič 5 gld., Neimenovan 2 gld., P. Ladislav Hrovat 3 gld., prof. Fon 2 gld., Novak 2 gld., Jeraj 2 gld., Petelin 2 gld., Fajdiga 2 gld., P. Piacentini 1 gld., Fr. Češarek 2 gld., J. Laznik 5 gld., J. Škofic 2 gld., Alb. Hovský 5 gld., v čast sv. Antonu 1 gld., poštni oficijal g. Fr. Kotnik 5 gld., Jos. Prosenc 10 gld., Dr. Papež 10 gld., J. Velkovič, c. kr. nadporočnik v p. 20 gld., Fr. Čarman, vpok. duh. 2 gld., J. Zaverl, učitelj 2 gld. 50 kr., Viktor Globočnik, c. kr. notar 3 gld. Darovalci iz Hrenovic 10 gld. 50 kr., in sicer: g. župnik Puc, Moré del Liúz, Karuza in gospodična Bisail po 2 kroni, Ivana Škrjanec, gg. Horvat, Debevec, Dužnik, Turk, Milharčič po 1 krono, gospod Martin Nemančič 5 kron, N. N. 5 gld., F. Kastelic jun. 16 gld. 50 kr., J. Krajec 5 gld., g. prof. Poljanec 2 gld., M. Gembrečič 5 gld., Juro Krašovec, advokat 2 gld., Fr. Rajčević, kap. 1 gld., Fr. Guštin, trgovec 3 gld., Ivan Bizjan, župnik 5 gld., prof. Bartel 4 gld., neimenovan duhoven 5 gld., J. Ključevšek, župnik 3 gld., J. Gruden, vpok. davkar 3 gld., J. Virant, župnik 5 gld., g. svet. dr. Gestrin 10 gld., Rad. Silvester 1 gld., neimenovan trgovec 5 gld., Val. Škul, župnik 2 gld., neimenovan duhoven 10 gld., gospa Julija Rudež 10 gld., Jos. Tollazi 3 gld., J. Rozman, čast. kanonik 5 gld., Fr. Brulc, župnik 5 gld., prof. A. Zupančič 10 gld.

Loterijske številke.

Gradec	30. junija	42	1	33	17	49
Trst	7. julija	11	31	69	59	33

Preklie!

Jaz Janez Lukšič prekličem, kar je od gospoda Janeza Ahčana govorjeno.

(145-1)

Naznanilo!

V kleti deželne kmetijske šole na Grmu, je na prodaj več belega, rudečega ter črnega eno- in dvoletnega vina lastnega pridelka.

Vodstvo na Grmu dné 13. julija 1894.

V najem ali na račun se da

gostilna v Metliki

ki obsega tri sobe, kuhinjo in klet. Naslov lastnika pove vredništvo „Dol. Novic“.

(134-2)

Oves

(128-2)

proda po ugodni ceni Stalcer v Kandiji.

Deček

sprejme se takoj v špecerijsko in železninsko prodajalno pri Fran Kastelicu v Kandiji pri Novem mestu.

Učenec

141-1

za trgovino z mešanim blagom vzprejme se takoj.

Več pove Ivan Razboršek, Šmartno pri Litiji.

Učenec

(143-1)

se takoj sprejme v mojo špecerijsko in železninsko prodajalnico.

Franc Gustin,
v Metliki.

Otvoritev**urarskega posla!**

Spodaj podpisani dovoli si naznaniti, da je v Žužemperku hiš. št. 2 otvoril urarsko delavnico in prodajalnico. Koji je že 12. let pri tem poklicu deloval, prisvojil si je toliko, da bode v vsakem oziru P. n. občinstvu postregel, naj si bode v cenah kakor tudi v postrežbi. Vsa, kakor tudi najtežavnejša dela v to svrhu spadajoča, izdelovala se bodejo v lastni delavnici izvrstno in solidno, za katera jamčilo se bode celo leto.

Potem priporoča svojo zalogo Dunajskih, Črnogozdskih in Škotskih stenskih ur, kakor tudi kuhinjskih in pisarniških ur, izvrstne Amerikanske budilnice, Švicarskih, „System Glashütte“ in srebrnih Tulla-žepnih ur za gospode in dame, kakor tudi srebrne verižice.

Priporoča se najtoplejše sl. občinstvu

Franz Balleg,

urur v Žužemperku.

(139-1)

Hiša na prodaj!

je v Kandiji pri Novem Mestu, obsega dve prostorni sobi in vse gospodarske prostore; vse v dobrem stanu. Poleg hiše je mali vrt in njiva za osem merikov posetve. Več se izve ravno tam.

Terezija Staniše,

Kandija št. 34.

(140-1)

Stanovanje.

V Novem Mestu na stari pošti je lepo stanovanje, obstoječe iz treh sob, kuhinje itd. Odda se lahko 1. oktobra.

(144-1)

Mlin s 4 tečajji, stopami in žago

se dá v Št. Rupertu na Dolenjskem na 3 leta v najem.

Najemniki naj se oglasijo do 1. avgusta pri gospej Sofiji Škedl, odvetnikovej vdovi v Novem mestu.

(119-3)

Zemljišče na prodaj

v Razdrtem, Št. Jernejske fare, obstoječe iz hiše in gospodarskih poslopij v dobrem stanu, dalje nad

20 oralov njiv, travnikov in hoste.

Več pove lastnik

(118-3)

Matija Rajer.

Razdrto, pošta Št. Jernej.

Franja Ropas

naznanja s tem, da je otvorila v Kutnarjevi hiši št. 78, svojo

prodajalnico z moko in prekajenino

ter se priporoča slavnemu občinstvu s pristavkom, da bode vedno najboljše blago po nizki ceni na razpolaganje.

(120-3)

Pivovarna bratov Koslerjev

v Ljubljani

priporoča svojo priznano izborno in najbolje vležano pivo katero je bilo pri mejnarodni razstavi živil na Dunaju 1894

z zlato svetinjo

odlikovano; kakor vležano mareno in izvozno pivo in pivo v steklenicah

(131-2)

z zagotovilom

točne in najsolidneje postrežbe.

Velika množina O v s a in veliko prav dobrega vina je ceno na prodaj na Bajnofu pri Novem mestu.

Proda se prostovoljno hiša v Novem mestu (Kandija) št. 42. V njej je 7 sob, 2 kleti in delavnica, okoli nje pa blizu 700 m vrta. Hiša je prav pripravna za kakega obrtnika, zlasti za usnjarijo, katera obrt se je v njej več let izvrševala. Natančni pogoji se izvedo v hiši samej. (114-3)

F. P. Vidic & Comp.

v Ljubljani, Slonove ulice,

priporočajo po najnižji ceni

Zarezane strešnike (Falzziegel), pripoznano najboljše kakovosti.

Lončene peči v vseh barvah in oblikah,	Chamotne in portland-cementne plošče za tlak,
Cevi iz kamenine za vodovode in stranišča,	Asfaltni in terrazzo-tlak,
Nasadi za dimnike iz kamenine,	Carbolineum,
Cevi odvodnice (drainage),	Strešni lepilni papir,
Romanski in portlandski cement,	Neizgorljive opeke, ploče in moka,
isto tako vsi v stavbinsko stroko spadajoči predmeti.	Stavbinski okraski,

(123-3)

Nov mlin

na prodaj pri Gracarjevem turnu, izvrstno delan, na eno kolo, 4 tečaje. Notri eno kolo leseno, eno železno. Več se zve pri Anton Gornik, v Zapužah pošta Št. Jernej. (124-2)

Naznanilo.

Jednonadstropna hiša s prodajalnico z mešanim blagom vred; s tremi sobami, z vrtom, živinskim in prešičjim hlevom, poleg glavne ceste, jedno uro od trebanjske železniške postaje, se dá s 1. septembrom v najem.

Natančneje pove
upravnistvo „Dol. Novic“.

(117-3)

Gostilna pri „Virantu“
na Jakobovem trgu št. 2, v Ljubljani.

Podpisani priporoča svoje izvrstna vina, jedila in novo opravljene sobe za tujce po prav nizki ceni. Naznanja tudi, da k vsakemu vlaku (na Dolenjski kolodvor [Grünberg] pri Ljubljani) pošilja hlapca, da prenaša tovore.

Velik vrt in kegljišče na razpolago.
K obilnemu obisku se priporoča s spoštovanjem

(137-2)

August Weixel.